

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

محسنات معنویة (۶)

جلسه ۷۶

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات معنویة (ائتلاف اللفظ مع المعنی)

ائتلاف لفظ با معنا یعنی: الفاظ با معانی، هماهنگ و متناسب باشند.

مثال:

إذا ما غضبنا غضبه مضرية – هتكنا حجاب الشمس أو قطرت دما

إذا ما أعرنا سیدا من قبيلة – ذرا منبر صلی علينا و سلما

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات معنویة (التفریع)

تفریع یعنی: اثبات حکم برای متعلق یک امر، بعد از اثباتش برای متعلق امر دیگری.

مثال ۱: فاضت یداه بالنظار کما – فاضت ضباه فی الوغی بدمی

مثال ۲: احلامکم لسقام الجهل شافية – کما دماؤکم تسفی من الکلب

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات معنویة (الاستتباع)

استتباع یعنی: مدح به گونه‌ای باشد که مدح دیگری در پی آن آورده شود.

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

مثال ۱: ألا أيها المال الذي قد أباده - تسل فهذا فعله بالكتائب

مثال ۲: سمح البديهة ليس يمسك لفظه - فكأنما ألفاظه من ماله

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات معنويه (السلب و الايجاب)

سلب و ايجاب يعنى: متكلم، برای اثبات صفتی برای یک شیء، آن صفت را از همه سلب می کند (برای مدح یا ذم).

مثال:

وما بلغت كف امرء متناولا - من المجد إلا والذي نلت أطول

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ولا بلغ المهدون للناس مدحة - و إن أظنوا إلا الذي فيك أفضل

محسنات معنويه (الإبداع)

ابداع يعنى: كلام به گونه ای باشد که مشتمل بر چند نوع از محسنات باشد.

مثال: فضحت الحيا و البحر جودا فقد بكي ال - حيا من حياء منك و التظم البحر

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

که محسنات زیر، در این بیت به کار رفته: جمع، تقسیم، حسن تعلیل، مبالغه و... .